Orędownik Urzędowy
miasta Bydgoszczy

Wychodzi raz w tygodniu co sobotę jako bezpłatny dodatek do „Dziennika Bydgoskiego".

Redakcja: Magistrat m. Bydgoszczy, Ratusz I p. pokój 15. Czynną codziennie od 6—7 wiecz.
Administracja: Administracja Dziennika Bydgoskiego, ulica Poznańska nr. 30.

OGŁOSZENIA: Wiersz 33 mm. szeroki 300 mkp. Przy powtarzającym się ogłoszeniu udzielamy rabatu.

Prenumerata: Miesięcznie mk. 1200,—
Kwartalnie „ 3600,—

Cena egzemplarza mk. 300,—

№ 21. | Bydgoszcz, sobota, dnia 16. czerwca 1923 r. | Rok XXXX.

DZIAŁ URZĘDOWY.

OBWIESZCZENIA Magistratu.

Zgłoszone znalezione przedmioty.

stronach, nie licząc stron nadliczbowych. Tytuł jej w dwóch językach: polskim i stępujące znalezione przedmioty: 1 torebka skórzana, 1700,— mkn. i 2000 mkp., 1 gołąb i 6 psów.

Prawo własności należy zgłosić w Urzędzie Policyjnym, ulica Jana Kazimierza l. 3, Biuro Pl. IV., 1 piętro.

Bydgoszcz, dnia 1 czerwca 1923 r.

Miejski Urząd Policyjny.

U świni p. Michalskiego zamieszkałego w miejscu, ulica Promenada 12, wybuchła czerwonka.

Środki zapobiegawcze zarządza się.

Bydgoszcz, dnia 28 maja 1923 r.

Miejski Urząd Policyjny.

(—) Hańczewski.

U świni rzeźnika p. Czarneckiego, zamieszkałego w miejscu, przy ulicy Zygm. Augusta nr. 27, wybuchła czerwonka.

Środki zapobiegawcze zarządza się.

Bydgoszcz, dnia 30 maja 1923 r.

Miejski Urząd Policyjny.

(—) Hańczewski.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Przed stu laty.

Leży przedemną księga gruba o 1014 stroach, nie licząc stron nadliczbowych. Tytu jej w dwóch językach: polskim i niemieckim. Że to z czasów niemieckich, więc najpierw tytuł niemiecki: Amtsblatt der königlichen preussischen Regierung zu Bromberg. Jahrgang 1827. — Tytuł polski: Dziennik urzędowy królewsko-pruskiej Regencji w Bydgoszczy. Na rok 1827. U spodu strony tytułowej dodatek: Gedrukt in der Grünauerschen Buchdruckerei.

A więc niemal sto lat temu. Z uwagą przeglądam pożółkłe, wiotkie kartki. Przecież ta książka już trzy pokolenia ludzkie przeżyła. Trzecie żyje jeszcze; z drugiego niewielu chyba pozostało, a z pewnością niema już między nami takich, którzyby rok 1827 pamiętali. A więc stara książka; babcią książkową jeszcze ona nie jest, co najwyżej wnuczką, lecz z pewnością dr. Bełza, nasz zapobiegliwy bibljotekarz, zobaczywszy ją, przerwałby na chwilę najciekawszą nawet rozmowę, i przeprosiwszy interlokutora, zacząłby zgłębiać jej treść.

Tak też i ja czynię. Już na stronie 5 spotykam p. t. „Dodatek do taryfy opłaty od drogi kunsztownej" (pisownię daną zostawiam) następujące ciekawe postanowienie karne;

§ 2.

„Pocztom lub extrapocztom ma się każda fura na zatrąbienie z drogi umykać pod karą talarów pięć do pięćdziesiąt".

Obok to samo rozporządzenie w języku niemieckim; wogóle teksty wszelkie drukowane w obu językach. Pod całym szeregiem paragrafów widnieją nazwiska (dosłownie) Frederyk Wilhelm, książe de Hardenberg, hrabia de Bülow.

Działo się w Berlinie dnia 29-go maja 1822.

Zaledwie oczy to przeczytały, a myśl biegnie już ku tym czasom, kiedy ludziska pocztami jeździli a naszym krajem rządził „Frederyk Wilhelm".

Zaiste słuszność miał Starowolski, gdy wyrzekł pamiętne słowa: Fortuna variabilis, Deus mirabilis.

Zaś następnie na stronie 15 tejże książki czytam:

„Do znacznej budowli w miejscu tutejszem potrzeba będzie w roku przyszłym 300,000 dobrze wypalonej cegły i 55 tysięcy dobrze wypalonej płaskiej dachówki zwyczajnej formy, których liwerunek drogą submisji nastąpić ma.

Bydgoszcz, dnia 21 grudnia 1826.

Wydział spraw wewnętrznych.

I znowu myśl się zastanawia, o którą to znaczną budowlę w Bydgoszczy chodziło i w którym to gmachu bydgoskim, około którego niezawodnie często przechodzimy, mieszczą się te dobrze wypalone cegły i te „płaskie" dachówki?

Przewracam dalej pożółkłe karty i w drogę wchodzi mi znowu „kunsztowna droga", o której już poprzednio wzmiankowałem. Tym razem przypomina pan „Minister spraw wewnętrznych i Policji, de Schuckmann", a to pod datą: Berlin, 24 grudnia 1824, że każda fura pocztoma i extrapocztoma na zatrąbienie pod karą talarów pięć do pięćdziesiąciu z drogi umykać się ma".

Biedny był pan minister, gdy aż w dzień wigilijny 1824 musiał pamiętać o pocztach, extrapocztach i o nieumykających „furach", jeszcze biedniejszy sam „Frederyk Wilhelm", który to samo rozporządzenie wydał (jak poprzednio przytoczyłem) już dwa lata temu, bo 29 maja 1822, a najbiedniejszy to chyba ów biurokratyzm, który rozporządzenie wydane w Berlinie w roku 1822, drukował w bydgoskim „Amtsblacie" w roku 1827. Pięć lat na drogę z Berlina do Bydgoszczy to nawet w czasie poczt i extrapoczt stanowczo za długo! Zaś taki referent któryby w podobny opieszały sposób spełniał rozporządzenia władz państwowych długo by u nas miejsca nie zagrzał.

I znowu „Wilhelm". Oto pod datą: Poznań, dnia 8 marca 1827 doniesienie następujące:

„Przy okoliczności wydarzonego Mi się przed niejakim czasem przypadku, doznałem z wszystkich Prowincji Monarchji tyle poruszających dowodów przychylności, że w tem miły znajduję powód, do złożenia za to mojego podziękowania. Jeżeli przeznaczenie Nieba jakową ulgę przynieść mogło, to były oznaki wiernego ludu, który przywiązanie do Mojej Osoby i Mojego domu w każdym zbiegu okoliczności tak w szczęściu jako i nieszczęściu dostatecznie udowodnił.

Fryderyk Wilhelm.

A więc już nie „Frederyk" ale Fryderyk, przecież jednak zawsze nadal „Wilhelm", który mówi o miłości wiernego ludu. A niech mu tam Bóg litościwy da wieczne odpoczywanie, chociaż z pewnością imci pan cesarz przewróciłby się niechybnie w grobie, gdyby dowiedział się, że potomek jego, również Wilhelm, musiał przed miłością wiernego ludu uciekać do . . . Holandji.

W numerze 16-ym „Dziennika Urzędowego" z dnia 20 kwietnia 1827 znajduję drugi artykuł pod tyt.: **„Verfügungen** der königlichen Regierung", co przetłumaczono na polskie: **„Urządzenia (!)** król. Regencji". Jak ten przekład nieciekawy, tak ciekawy sam artykuł, który jest wezwaniem do wsparcia mieszkańców nizin Elbląskich przez wylew wody unieszczęśliwionych". Wylew był rzeczywiście straszny, a mówi o nim ta stara księga, że „od pamięci ludzkiej, jeszcze nigdy tak okropnie niewezbrana masa lodu i wody" poczyniła oto ogromne szkody pod Grudziądzem, Świeciem i Elblągiem.

* * *

Źle musiał spisywać się magistrat w w Szamocinie, skoro na stronie 725-ej „Amtsblattu" czytamy, co następuje:

„Powodowanemi się bydź znaleźliśmy do odjęcia Magistratowi w Szamocinie prawa do wygotowywania i udzielania paszportów podróżnych i do poruczenia tymczasowie administracji policją paszportową w Szamocinie, Magistratowi w Margoninie.

Bydgoszcz, dnia 25 sierpnia 1827.

Wydział spraw wewnętrznych.

W jednym z numerów „Dziennika" znajduje się spis wykładów Uniwersytetu w Królewcu na semestr letni roku 1827. Podaję ciekawsze szczegóły:

„Gottesgelahrtheit" (!) udzielało 26 profesorów; wśród wykładów było kilka publików...

„Rechtsgelahrheit“ udzielało 17 profesorów; „Medizinische Wissenschaften“ udzielało 19 profesorów; prócz tych gałęzi wiedzy była filizofja (6 prof.), osobno matematyka (4 prof.), przyroda (8 prof.), historja (5 prof.), filologja (12 prof.), sztuka (1 prof.).

Seminarjum języka polskiego prowadził dr. Woide. Charakterystyczne, iż wśród gałęzi wiedzy znajduję także „Tanzkunst“, której udzielał niejaki Schink.

Na zakończenie podaję ceny niektórych tykułów z miesiąca lipca 1827, płaconych w Bydgoszczy. „Szefel berliński“ (może znawcy wyjaśnią, co to jest) kosztował: pszenicy: 1 talar, 10 srebrnych groszy, żyta: 1 talar, 3 grosze, jęczmienia 23 grosze, owsa 11 groszy. „Szefel“ kaszy jęczmiennej 2 talary 20 groszy, kaszy tatarczanej 3 talary, 20 groszy, funt mięsa 2 grosze, wreszcie kwarta wódki 5 srebrnych groszy.

Da Bóg, że te ceny (ale już w złotych polskich) do Bydgoszczy wrócą.

KRONIKA MIEJSKA.

Osobiste.

Prezydent miasta dr. Śliwiński rozpoczyna urlop letni z dniem 10 bm. Zastępstwo objął wiceprezydent dr. Chmielarski.

Otwarcie przyszłego Muzeum.

Istnieje projekt otwarcia Muzeum w obecności Prezydenta Rzplitej Polskiej, który przyrzekł, iż postara się przybyć na wszechpolskie regaty do Bydgoszczy, — o ile nie staną na przeszkodzie interesy Państwowe.

Przeciętne ceny i procentualna zwyżka cen artykułów pierwszej potrzeby w handlu detalicznym miasta Bydgoszczy w maju 1923.

L. b.	Nazwa artykułu	Jednostka wagi lub miary	Przeciętne ceny w kwietniu 1923 r.	Przeciętne ceny w maju 1923 r.	Procentualna zwyżka cen w maju 1923 r.
	1. Towary żywnościowe				
1	Chleb żytni pytlowy	1½ kg.	3 475	3 400	2,12
2	Chleb pszenny	1 „	4 400	4 400	—
3	Chleb razowy	1½ „	3 388	3 375	0,39
4	Mąka pszenna średn. gat	1 „	4 850	4 550	6,59
5	Mąka żytnia pytlowa	1 „	2 700	2 800	-3,70
6	Kasza jęczmienna	1 „	2 400	2 400	—
7	Kasza gryczana	1 „	2 450	2 450	—
8	Pęczak	1 „	2 400	2 400	—
9	Groch polny	1 „	1 500	1 600	6,67
10	Fasola biała	1 „	3 000	3 100	3,33
11	Ryż	1 „	5 000	4 700	6,38
12	Mleko niezbierane	1 litr	1 200	1 300	8,33
13	Masło niesolone	1 kg.	26 500	27 000	1,91
14	Margaryna	1 „	15 100	15 000	0,67
15	Miód sztuczny	1 „	5 800	6 150	6,03
16	Marmolada	1 „	4 300	4 200	2,38
17	Ser krowi zwyczajny	1 „	7 750	7 000	10,71
18	Jaja	1 szt.	432	475	9,95
19	Mięso wołowe średn. gat	1 kg.	11 900	13 500	13,45
20	Mięso cielęce średn. gat.	1 „	9 000	10 000	11,11
21	Mięso baranie średn. gat.	1 „	12 000	12 650	5,42
22	Mięso wieprzowe średn. gat.	1 „	14 000	15 050	7,50
23	Słonina solona krajona	1 „	16 500	17 000	3,03
24	Smalec wieprzowy	1 „	24 000	24 000	—
25	Sadło	1 „	19 000	19 100	0,53
26	Olej rzepakowy	1 litr	15 250	16 000	4,92
27	Kartofle	100 k.	19 000	18 500	2,63
28	Śledź	1 szt.	600	612	2,00
29	Kapusta kwaszona	1 kg.	1 000	1 025	2,50
30	Marchew	1 „	400	550	37,50
31	Buraki	1 „	600	575	4,35
32	Cebula	1 „	1 200	2 350	95,83
33	Brukiew	1 „	400	550	37,50
34	Cukier	1 „	5 900	6 750	14,41
35	Sól biała	1 „	1 600	1 525	4,92
36	Kawa naturalna palona	1 „	34 000	33 000	3,03
37	Kawa zbożowa	1 „	3 400	3 550	4,41
38	Herbata	1 „	49 250	53 000	7,61
39	Jabłka	1 „	2 850	4 500	57,89
40	Suszony owoc	1 „	4 000	5 500	37,50
	Ogółem	—	342 495	355 587	+ 3,82

Tabela 2 i 3.

L. b.	Nazwa artykułu	Jednostka wagi lub miary	Przeciętne ceny w kwietniu 1923 r.	Przeciętne ceny w maju 1923.	Procentualna zwyżka cen w maju 1923 r.
	2. Opał — oświetlenie i przedmioty do czyszczenia.				
41	Węgiel	100 k.	37 000	39 500	6,76
42	Torf	100 k.	9 250	9 400	1,62
43	Drzewo rąbane	1 mtr.	71 000	69 000	2,90
44	Nafta	1 litr	2 800	2 650	5,66
45	Gaz	1 kbm.	1 200	1 600	33,33
46	Swiatło elektryczne	1 kg.	3 000	3 000	—
47	Mydło zwycz. do prania	1 kg.	12 000	12 000	—
	Ogółem		136 250	137 150	+ 0,66
	3 Przedmioty do ubrania.				
48	Ubranie żakietowe	1 szt.	800 000	900 000	12,50
49	Suknia dla kobiet	1 „	450 000	475 000	5.56
50	Ubranie szkolne	1 „	400 000	400 000	—
51	Suknia szkolna	1 „	275 000	275 000	—
52	Jaczki dla dzieci	1 „	40 000	42 000	5,00
53	Koszula trykotowa	1 „	42 000	45 000	7,14
54	Koszula damska	1 „	45 000	45 000	—
55	Koszula męska	1 „	40 000	42 000	5,00
56	Koszula dla dziewcząt	1 „	40 000	42 000	5,00
57	Koszula dla mał. dzieci	1 „	30 000	30 000	—
58	Skarpetki wełn.	1 para	28 000	30 000	7,14
59	Pończochy damskie wełn.	1 „	32 000	35 000	9,38
60	„ „ bawełn.	1 „	22 000	28 000	27,27
61	„ dla dzieci wełn.	1 „	17 000	20 000	17,65
62	„ „ bawełn.	1 „	15 000	15 000	—
63	Buty dla mężczyzn	1 „	180 000	180 000	—
64	Buty dla kobiet	1 „	180 000	180 000	—
65	Trzewiki dla chłopców	1 „	95 000	100 000	5,26
66	Trzewiki dla dziewcząt	1 „	95 000	100 000	5,26
67	Podzelowanie 1 p. trzewików męskich		26 000	28 000	7,69
68	Podzelowanie 1 p. trzewików damskich		22 000	25 000	13,64
69	Podzelowanie 1 p. trzewików dziec.		19 000	20 000	5,26
70	Pasta do obuwia 1 pudełko,		1 500	2 000	33,33
	Ogółem		2 894 500	3 059 000	+ 5,68

ZESTAWIENIE.

Tabela 1. Towary żywnościowe	342 495	355 587	+ 3,82
„ 2. Opał - oświetlen. i przedm. do czyszczenia	136 250	137 150	+ 0,66
„ 3. Przedmioty do ubrania	2 894 500	3 059 000	+ 5,68
Ogólna zwyżka cen w maju 1923 r.	3 373 245	3 551 737	+ 5,29

Bydgoszcz, dnia 30 maja 1923 r.

Urząd Statystyczny.

Sprawozdanie Administracyjne za rok 1922.

Dalszy ciąg sprawozdania Urzędu Bud. Pod.

I. Odwodnienie.

Skład domowych urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych przy końcu roku 1922.

Rok	Kurki wypustowe	Hidranty	Kurki ogniowe	Klozety z pisuarami: skrzynki do płókania	Klozety z pisuarami: Kurki do płókania	Klozety z pisuarami: z płukaniem	Klozety z pisuarami: z płukaniem	Bez płókania	Fontanny	Aparaty dla strumieni wody	Hidrauliczne wciągi	Wylewy	Wylewy w podłodze	Studnie osadowe	Łapacz tłuszczu	Łazienki	Syfony dla oleju	Zawód odwrotny
	sztuk	sztuk	sztuk	sztuk	sztuk	mb.	sztuk	mb.	sztuk	sztuk	sztuk	sztuk	sztuk	sztuk	sztuk	sztuk	sztuk	sztuk
1922	25533	637	308	3830	10365	785	1070	297	52	34	3	18718	3209	2686	258	3259	177	167

Urządzenia kanalizacyjne i wodociągowe.

Rok	Ilość wniosków: o nowy konsens	Ilość wniosków: o konsens na zmiany	Ostatecznych odebrań (zbadań) było	Częściowych odbiorów było	Kara za przekroczenia	Do kanału było przyłączone: posiadłości leżące w obrębie miasta	Do kanału było przyłączone: posiadłości leżące poza obrębem miasta	Do wodociągów było przyłączone: posiadłości leżące w obrębie miasta	Do wodociągów było przyłączone: posiadłości leżące poza obrębem miasta
1922	3	18	13	40	—	2300	—	2358	—

Wymiary wykazały:

Przeciętny poziom wody w studniach resp.

Rury obserwacyjne między studniami	+ P. N. (ponad poziom normalny).
Kwiecień	46,75 m.
Maj	46,64 m.
Czerwiec	46,62 m.
Lipiec	46,58 m.
Sierpień	46,70 m.
Wrzesień	46,93 m.
Październik	47,19 m.
Listopad	— m.
Grudzień	47,84 m.

K. Badanie wody.

I. Chemiczne.

Uwaga: Gatunek wody okazał się tak jak w latach ostatnich doskonałym.

Wygląd	przezroczysty	przeciętny wynik.
Kolor	bezbarwny	
Zapach	bez zapachu	
Kwas azotowy	jest	
Kwas azotowy	niema	

Litr wody zawierał	miligr.
Pozostałość po wyparowaniu	277
Utrata przez żarzenie	115
Pozostałość po żarzeniu	162
Kloru	14
Zużycia tlenu	0,98
Siarkowodoru	niema
Manganu	niema
Wapna jako oksyd	7,84
Magnezji jako oksyd	8,48

Żelaza w bardzo małej ilości.

Twardość w stopniach (niemieckich):

Twardość ogólna	9,03
„ stała	3,29
„ przejściowa	5,73

II. Bakterjologiczne:

a) Próba wody z pomp stacji wodociągowej:

1. 1 cm. kb. wody zawiera zaledwie kilka bakteryj i pleśni.
2. Próba Eyckman-Bulir negatywna.
3. Wysiewy na pożywce Conradi-Drygalski z wynikiem ujemnym.

b. Próba wody z sieci wodociągowej:

1. 1 kb. cm. wody zawiera około 20 bakteryj i kilka kolonji pleśni.
2. Próba Eychmann-Bulir negatywna.
3. Wysiewy na pożywce Conradi-Drygalski z wynikiem ujemnym.

c. Próba wody z zwieży wodnej:

1. 1 kb. cm. wody zawiera około 66 bakteryj.
2. Próba Eyckmann-Bulir negatywna.
3. Wysiewy na pożywce Conradi-Drygalski z wynikiem ujemnym.

Orzeczenie.

Na zasadzie wyniku badań bakterjologicznych uznano, że woda nie jest zanieczyszczoną i nadaje się do użytku.

Gazownia Miejska.

Skład osobowy:

Radca Regamey, Decernent
1 dyrektor
1 inżynier
1 sekretarz
1 asystent
1 kreślarz
15 sił pomocniczych biurowych
3 zegarmistrzów
12 inkasentów
3 oddźwiernych
1 woźny.

Bilans Gazowni Miejskiej.

Bilans I + II = III + IV + V Produkta i materjały	I. Pozostałość na 1. IV. 1922 r.	+ II. Produkcja wzgl. zakup	= III. Sprzedaż	+ IV. Własne spotrzebowanie	+ V. Pozostałość na 1. I. 1923 r.	Stan licznika na 1. IV. 1923 r.	Stan licznika na 1. I. 1923 r.	Uwagi
Gaz . . . . m^3	w zbiornikach 14400 m^3	3076300 m^3	2435182 m^3 w tem oświec. miast 373719 m^3	90371 do motor. 12972 do biur i warsztatów	w zbiornikach 11900 m^3	94426100 m^3	97502400 m^3	Straty w sieci 535275 m^3 (17,4 %)
Węgiel gazowy . . kg.	93000 (na 31. III. 122000)	7458300	—	7007300 (6964340 do retort) (59000 do kotł.)	544000 na 31 XII 22. (577000)	(wag. na gichcie niema)	(wag. na gichcie niema)	za 100 kg. węgla 44,17 m^3 gazu
Węgiel opałowy . kg.	40000 (na 31. III. 131000)	610800	221700	429100 (394050 kotły)	— (—)			
Koks gruby . . . kg.	65000 (na 31. III. 13000)	3821700 (3974300)	2293125	1543575 ((1651250 gen.)) ((207000 opał biur i kotły))	50 000 (70 000)			
Miał koksowy . . kg.	35250 (na 31. III. 82000)	1224000 (1225600)	642350	536900 ((382000 kotły)) ((46200 łazien.))	80 000 (100 000)			Pod. w rubr. II stos. ilości koksu grub. do ilości miału koksow. jest gorszy niż to jest w rzeczywistości (patrz rubr. IV)
Koks szlakowy . . kg.	—	191450	191450	—	—	—	—	
Smoła płynna . . kg.	70668	243431	309099	—	5000	(licznika niema)	(licznika niema)	
Smoła gęsta . . . kg.	—	9737,5	8737,5	—	1000			
Amoniak 100 % . . kg.	1829,2	6979,4	6899	—	1909,6			
Benzol . . . . . kg.	—	46200 *)	42666	—	3534	(licznika niema)	(licznika niema)	15,03 gr. z 1 m^3 gazu 6,634 gr. z 1 kg. węgla *) Liczono od początku produkcji
Prąd elektr. kw. godz.	—	25584	—	25584	—	854049 kw. g. (1627609 m^3)	879633 kw. g. (1717980 m^3)	

1. Niniejsze sprawozdanie obejmuje 9 miesięcy. Dla umożliwienia porównania z datami lat poprzednich zostanie sporządzane sprawozdanie dodatkowe za czas od 1. IV. 22. do 1. IV. 23. r. ponieważ poprzednie lata techniczne liczono od 1. kwietnia do 1. kwietnia.

2. Własne spotrzebowanie w rubryce IV podane w uzgodnieniu z rubrykami I, II, III i V celem zbilansowania. Sprawozdanie gazomistrzów z własnego spotrzebowania wpisano w nawiasach pojedyńczych. Rubryki I i V podano tak, jak one figurują w książkowości. Podwójnym nawiasem zanotowano sprawozdanie składnicy materjałów. Rubrykę III pozycję 4 i 5 wypełniono zgodnie ze sprawozdaniem gazomistrzów.

3. Rok ubiegły charakteryzuje szalony brak personelu technicznego. Wystąpili technik Szpakowski, najstarszy gazomistrz Richter, inżynier Hintz, dyrektor Zagrodzki. Wakowały również inne stanowiska techniczne (inżyniera ruchu zewnętrznego i rysownika).

4. Najważniejsze wypadki: uruchomienie benzolowni; urządzenie paleniska do taniego miału koksowego przy kotle I; zapoczątkowanie laboratorjum, zawieszenie w czynności i zwolnienie dyrektora, zmniejszenie wytwórczości Gazowni o 40% przez stłuczenie na gus 3 czyszczalników, 2 chłodnic i regulatora obejściowego aparatowni równoległej; oddanie na akord firmom prywatnym prac przy naprawie urządzeń koksowych. Projektowaną instalację urządzeń nowoczesnych z braku sił technicznych odroczono.

Kasa Gazowni i Wodociągów.

Personel kasy:
1 rendant,
6 książkowych,
1 rewizor inkasentów,
3 inkasentów i 1 woźny.

Z dniem 1. kwietnia 1922 r. została wprowadzona w Gazowni książkowość kupiecka; dla kanalizacji i wodociągów pozostaje książkowość kameralistyczna.

	Gazowni	Kanalizacji i Wodoc.
Ogólna suma dochodów wynosiła .	788 851 530.85	97 510 646.60
Ogólna suma wydatków wynosiła .	603 337 520 80	115 930 709.90
Ogólny obrót	1 392 189 051.65	213 441 356.50
	1 605 630 408.15	

Książki kasowe wykazują 22 990 pozycji dochod. i 3 160 pozycji rozchod.

Działalność 3 inkasentów kasy wynika z niżej podanego zestawienia.

Ściągnięcia			Postępowanie przymusowe		Ogólne liczby
Ilość rachunk.	z tych zapłacono	z tych zwrócono	fantowanie	zakazy wypłaty	
37 092	31 674	5 418	35	12	87 139

Nadmienia się, iż inkasenci Gazowni inkasują pieniądze należne z kart kontrolnych przez nich odczytane, przezco się oszczędza wypisywanie rachunków poszczególnych.

Wymienieni 3 inkasenci tylko inkasują rachunki za wodę i opłatę kanałową i zaległości rachunków gazowych.

Z powodu, iż niema pewności płacenia zaległości za zużyty gaz w miesiącu ubiegłym, pobiera się od emigrantów kaucję w wysokości pięciokrotnej kwoty, ostatnio zapłaconej za gaz.

Urząd mieszkaniowy miasta Bydgoszczy.

Rok sprawozdawczy był rokiem wzmożonej i intensywnej pracy dla urzędu mieszkaniowego. Podzielić go należy na dwa różnego rodzaju okresy. Do pierwszego zalicza się czas od 1 1 do 31 5 22 r. a do drugiego zaś czas od 1 6 do 31 12 1922 r. W pierwszym okresie opierają się kompetencje i działalność Urzędu mieszk. wyłącznie na podstawie Ustawy z dnia 27 11 1919 r. oraz na uzupełniających rozporządzeniach Min. b. dz. pruskiej z dnia 8 6 i 30 12 1920 roku.

Miasto Bydgoszcz znajduje się pod względem mieszkaniowem od dłuższego czasu w katastrofalnym położeniu. Od 8 lat nie pobudowano żadnych domów mieszkaniowych z powodu bardzo wysokich cen za materjały i prace budowlane a stosunkowo niskie czynsze najmu. Nie przeprowadzono też żadnych remontów w domach mieszkalnych, wskutek czego około 300 mieszkań jest zupełnie zniszczonych. Emigracja elementu niemieckiego nie stała w żadnym stosunku do napływu ludności polskiej z innych dzielnic Rzplitej oraz emigrantów i repatrjantów.

Na drodze rekwizycyjnej przydzielono urzędnikom w czasie od 1 1 do 30 5 22 r. 485 mieszkań.

Pragnąc choć w części zaradzić złemu, wypracował Urząd mieszkan. w listopadzie 1921 r. Miejską Ustawę mieszkaniową, która dawała Urzęd. mieszk. dalej idące kompetencje. Ustawa ta została przez Radę miejską przyjętą i przesłaną p. Wojewodzie do zatwierdzenia wraz z obszernym memorjałem wykazującym na podstawie cyfr i szczegułów trudne położenie na rynku mieszkaniowym w Bydgoszczy. Niestety nie została takowa przez Województwo zatwierdzona. W interesie publicznego bezpieczeństwa i ku zwalczaniu braku mieszkań postanowił Magistrat, iż osoby, które dotychczas nie zamieszkiwały w Bydgoszczy a zamierzały się tu sprowadzić winni poprzednio uzyskać zezwolenia Urzędu mieszkaniowego na zamieszkanie.

Drugi okres działalności Urzędu mieszkaniowego rozpoczynał się z dniem wejścia w życie nowej ustawy z dnia 4 4 22 r. o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszkań mianowicie z dniem 1 czerwca 1922 r.

Na zasadzie ustawy tej zostały ingerencje Urzędu mieszk. ograniczone do wyłącznego przydziału mieszkań dla osób uprawnionych podług art. 1 wzmiankowanej ustawy.

Nawet obowiązek gmin dostarczania mieszkań dla osób uprawnionych stał się przez wąsko nakreślone przepisy prawie illuzoryczny. Odnosi się to przedewszystkiem do mieszkań stanowiących odrębną całość a więc familijnych z kuchnią. Za takie uważa bowiem ustawa te lokale, które są:

1) całkowicie próżne a stanowią odrębną całość z wyjątkiem wynajętych a przez nowego lokatora jeszcze nie objętych o ile jednak wprowadzenie się nowego lokatora następuje z przyczyn uzasadnionych nie później niż 8 dni od daty opróżnienia się mieszkania.

Ponieważ u nas w Bydgoszczy jak i wogóle wszędzie mieszkania zostają natychmiast zajmowane, staje się przydział mieszkań familijnych prawie zupełnie nie możliwy.

Ustawa obecna zamierza do jednego kierunku, mianowicie do zupełnego zniesienia wszelkich prerogatyw i ingerencji Urzędu mieszkaniowego i jest w swem rodzaju tylko chwilowym przejściem do ostatecznego celu tj. do stanu przedwojennego.

Zaznaczyć wypada, że ustawa ta nie zezwala gminom na zaprowadzenie odmiennych lub dalej idących zarządzeń na mocy statutów względnie ustaw miejskich, jak tylko ściśle określonych w art. 19 tejże ustawy.

Statut mieszkaniowy jak to przewiduje art. 19 tej ustaw yzostał wygotowany i znajduje się obecnie jeszcze w Ministerstwie celem zatwierdzenia.

Jednem z ważnych a najtrudniejszych zadań było przydzielenie mieszkań dla reemigrantów. Ponieważ ustawa z dnia 4 4 22 r. przewiduje w art. 1 tylko przydział mieszkań dla osób urzędowych ustawą ściśle określonych a natomiast w stosunku dla osób cywilnych, więc i dla reemigrantów przewidziany jest wolny najem, nie było możliwem osobom tym mieszkania z urzędu przydzielić.

Wobec coraz większego napływu reemigrantńw do Bydgoszczy nie mogli oni uzyskać dostatecznej ilości mieszkań i pozostali często bez dachu nad głową.

Na tym tle powstały żale, pogróżki i wyzwiska pod adresem Urzędu mieszk., aby im dostateczną ilość mieszkań przydzielił. Wszelkie tłomaczenia i perswazje nie odnosiły skutku.

Urządzone przez Magistrat baraki nie wystarczały dla umieszczenia wszystkich reemigrantów.

W bardzo wielu wypadkach, gdzie reemigranci się zupełnie bez dachu nad głową znajdowali zarządził Urząd mieszk. za pośrednictwem Policji wprowadzenie ich do próżnostojących mieszkań i to na mocy postanowienia § 10 ustawy o ogólnym zarządzie kraju.

W czasie od 1 6 do 31 12 22 r. zatrudniony był w Urzędzie mieszk. następujący personel:

1 kierownik Urzędu Statystycznego; 1 stenotypistka zatrudniona połowę w Urz. Statystycznym; 1 pomocnik biurowy; 3 kontrolerów.

Stosunek liczbowy co do przydziału mieszkań urzędnikom przedstawia się następująco:

Wniosków zgłaszających się urzędników o przydział mieszkania wpłynęło od 1 6 do 31 12 22 r. 284 — zaś zarekwirowano 112 mieszkań.

Przeciw rekwizycji mieszkań wniesiono ogółem 66 skarg do Wojewódzkiego Sądu administracyjnego. Tam uchylono 28 orzeczeń Urzędu mieszk.

Reemigrantom przydzielono na mocy Ustawy krajowej 40 mieszkań.

Dziennik Urzędu mieszkaniowego kończy się w roku sprawozdawczym numerem bieżącym 7434.

Korespondencja w sprawach mieszkaniowych wynosiła w roku sprawozdawczym 1653 rozmaitych pism.

Decernentem był p. radca miejski Sentkowski.

Urząd Budowli Naziemnych.

A) Utrzymanie i uzupełnienie budynków gminnych od 1 kwietnia do 31 grudnia 22 r.

Prócz poniżej podanych robót zwykłych jak reperacje dachu, rynien, instalacji z powodu pęknięcia rur itd zostało:

W Ratuszu urządzone światło elektryczne na I piętrze i w tresorze Głównej Kasy, dalej odmalowano Główną Kasę farbą klejową. W budynku Kasy Oszczędności, w urzędzie kalkulacji cen, przestawiono 2 piece kaflane i odnowiono 3 pokoje. Z powodu zardzawienia śmietnika, urządzono nowy żelazno-betonowy.

W Teatrze Miejskim dostarczono 2 nowe chorągwie. W sierpniu rozoczęto z remontem całego gmachu i urządzeniem pokoju obok loży p. Prezydenta. Cała widownia została zmyta — biura administracyjne odnowione, także pokoje dla artystów oraz korytarze, również klatki schodowe i boczne pokoje. Istniejący nad sceną w widowni orzeł biały zmieniono na herb miasta z tarczą nad nim, na której umieszczony został orzeł. Dalej wykonano całkowitą naprawę dachu oraz światła elektrycznego.

Bibljotece Miejskiej dostarczono nową chorągiew, wybielono jedną ubikację w piwnicy. Przy Bibljotece Miejskiej i Ludowej odrestaurowano i odmalowano zewnętrzną elewację a także okna i drzewi na zewnątr zpomalowano olejną farbą. Wewnątrz również zostały 4 pokoje i klatka schodowa odmalowane a wewnątrz Bibljoteki Ludowej 2 pokoje i 1 piec przestawiono. Ze względu na ciągłe wybijanie szyb okien piwnicznych od Starego Rynku wykonano okratowanie okien.

W Lecznicy Miejskiej całkowicie odmalowano korytarze i klatki schodowe, sufity i ściany klejową - lamperję olejną farbą. Ciągłe krótkie spięcia zmusiły do założenia nowych przewodów dla dzwonków i elektr. światła prowadzącego do pokoju operacyjnego i opatrunkowego.

W domu izolacyjnym dla chorych przy Szosie Szubińskiej naprawiono parkan oraz odnowiono kuchnię dla dozórcy.

W Urzędzie Policyjnym przy ul. Długiej 58 w czerwcu 1922 odrestaurowano i odmalowano elewację.

W zabudowaniach Straży Pożarnej odnowiono wszystkie prawie ubikacje, zbudowano szopę dla wozów, kuźnię, ubikacje dla kołodzieja. Materjału dostarczył Urz. Bud. Nad. a wykonanie tych prac nastąpiło przez strażaków w czasie służby. Prócz tego naprawiono dachy i rynny dachowe.

W zabudowaniach taboru miejskiego odnowiono kilka ubikacji biurowych.

W domu mieszkalnym dla Dyrektora Ogrodów miejskich (w parku wojewódzkim) odnowiono dwa pokoje oraz wykonano inne drobne reperacje.

W Domu Obywatelskim ,ulica Grudziądzka odnowiono 4 ubikacje i kuchnię dla dozórcy oraz odrestaurowano ustępy.

W Domu dla Starców, ul. Dworcowa 60 odrestaurowano na początku wiosny wewnątrz cały zakład, nie opuszczając dokładnej dezynfekcji.

Przy cmentarzu na Bielawkach wobec rozebranego i skradzionego parkanu, wykonano z trzech stron oparkanienie ze słupów i drutu kolczastego.

Przy cmentarzu na Bielicach nowe oparkanienie jak powyżej.

Przy cmentarzu na Rupienicach nowe oparkanienie jak powyżej.

Przy cmentarzu Wielkie Bartodzieje odrestaurowano parkan, naprawiono pompę i dach szopy dla przyrządów oraz dostarczono desek do grobów.

Dla Gimn. Mat. im. M. Kopernika dostarczono nowy żel. betonowy śmietnik oraz żwiru na zrównanie dziedzińca. Powstałe w zimie poważne uszkodzenia centralnego ogrzewania poprawiono.

W szkole handlowej przy ul. Jagiellońskiej róg Konarskiego 8 odnowiono 3 klasy tj. sufity i ściany klejową lamperję częściowo klejową częściowo olejną farbą pomalowano. Dach nad szkołą został zreperowany i nowo posmolony.

W Liceum Żeńskim, ulica Staszyca 8-11. Naprawione zostało centralne ogrzewanie oraz odnowiono 1 ubikację na parterze i dostarczono żwiru na zrównanie dziedzińca.

Szkoła Wydziałowa dla chłopców, ulica Konarskiego 7. Dostarczono nowy śmietnik i odnowiono 1 ubikację dla Bibljoteki.

Dla Szkoły Nowodworskiej dostarczono śmietnik; z powodu pęknięcia rury wodociągowej uszkodzone sufity i ściany odnowiono oraz pomalowano wszystkie okna zewnętrzne olejną farbą. Dalej wykończono naprawę podłóg na I. piętrze i na parterze, gdyż były napęczniałe z powodu pęknięcia rur wodociągowych. Centralne ogrzewanie w kuchni gospodarczej szkoły przerobiono, ponieważ niedostatecznie ogrzewało.

W Szkole Św. Jańskiej odnowiono dwie klasy na parterze.

W Szkole Przemysłu Artystycznego odnowiono mieszkanie dla tercjana.

W Instytucie Mleczarskim odmalowano elewację.

W zabudowaniach dla robotników należących do Zarządu kanalizacji w Zimnych Wodach u 5 lokatorów odnowiono po 1 pokoju i kuchni oraz dano nowe szyby i okitowano okna.

W Rzeźni odnowiono biura p. Dyrektora, pokój dla maszynisty Friedricha, dalej z powodu dokonanej kradzieży pasów zapędowych w hali maszyn — okratowano zewnętrznie okna od strony toru kolejowego.

W Targownicy Miejskiej odnowiono biura dla inspektora oraz korytarz i klatkę schodową.

W Zakładzie Djakonisek odnowiono pokój operacyjny i pomalowano okna.

W Domu Sierot im. Henryka Dietza odnowiono dwa pokoje i odrestaurowano korytarz.

W Szkole na Wilczaku odnowiono 2 klasy w starej szkole; sufity i ściany pomalowano farbą klejową, lamperje zaś olejną farbą, a mieszkanie kierownika szkoły odnowiono całkowicie.

W Szkole na Okolu posmolono dachy od ustępów.

W Szkole Ludowej na Czyżkówku postawiono nowy parkan ze sztachet, oraz odnowiono 2 klasy w nowej szkole i odrestaurowano stary budynek szkoły.

W Szkole Ludowej na Wielkich Bartodziejach postawiono nowy parkan ze sztachet.

W Szkole Ludowej na Kapuściskach z powodu osiadania budynku poczyniono gruntowną rekonstrukcję, począwszy od obniżenia wadliwie położonych drenów poniżej fundamentów. Wykonano studzienki rewizyjne dla badania, czy dreny się nie zamuliły. Wszelkie mieszkania odnowiono, pęknięcia zasmarowano i malaturę uzupełniono.

W Szkole na Bielicach dostarczono żwiru dla zrównania podwórza.

W zabudowaniach Małego Ratusza przy ulicy Grodzkiej 32 odnowiono 1 ubikację w urzędzie policji budowlanej, oraz korytarze i klatki schodowe.

Z powodu przeprowadzki urzędów wojskowego, statystycznego i gospodarczego odnowiono ubikację dla tych urzędów.

W zabudowaniach Urzędu Opieki Społecznej przy ulicy Jagiellońskiej, róg Bernardyńskiej odnowiono elewacje od ulicy i podwórza oraz pomalowane zostały okna na zewnątrz. Urządzono i odnowiono biura dla urzędu Rozjemczego, także pokój dla p. radcy Tabeau. Zapadającą się szopę dla drzewa przebudowano.

W Domu Czynszowem przy ulicy Mostowej 9 odnowiono elewacje od podwórza oraz naprawiono dachy. Dalej urządzono i odnowiono mieszkania dla urzędników.

W Domu Czynszowym przy ulicy Mostowej 11 odrestaurowano elewacje od ulicy i pomalowano farbą kamienną.

W Strzelnicy naprawiono wszystkie dachy i posmolono takowe.

W Domu Ubogich na Czyżkówku naprawiono dach przy domu i stajni oraz takowy posmolono.

Dla Domu Czynszowego przy ulicy Nakielskiej 5, obok szkoły dostarczono 1 żelazo-betonowy śmietnik.

W Domu Ubogich na Małych Bartodziejach przestawiono 1 piec kaflany i przełożono dach dachówkowy.

W Domu Ochronki na Okolu ulica Staraszkolna 4, na parterze urządzono kaplicę i klasę dla dzieci a na pierwszym piętrze mieszkanie dla sióstr. Pokoje zostały częściowo odnowione.

W domu przy ulicy Jagiellońskiej 70, urządzono i odrestaurowano biura dla urzędu badania środków spożywczych.

B) Nowe budowy.

Przerwana podczas zimy budowa 8 domów małomieszkaniowych na Szreterach z wiosną została kontynuowaną i ukończoną w październiku. Dalsza pożyczka państwowa wynosiła 12 miljonów marek. Całość kosztów budowy 43 miljonów marek.

W sierpniu z powodu większej reemigracji Polaków wracających z Niemiec, odnajęto bezpłatnie baraki wojskowe za szkołą Podchorążych, gdzie urządzono mieszkania o jednej, dwóch, trzech izbach z kuchnią dla 51 rodzin. Subwencji otrzymano w dniu 2 11 22 r. 12 miljonów marek.

D) Remont budynków nienależących do Gminy.

W domu przy ulicy Wojewódzkiej 5, należącym do Województwa, przeprowadzono najpotrzebniejszy remont i urządzono mieszkanie dla p. Prezydenta.

Administracja Spraw Ubogich.

Opieka nad ubogimi.

Miasto nasze posiada 26 obwodów ubogich, 21 naczelników spraw ubogich, 9 lekarzy ubogich.

Z braku odpowiednich ludzi, którzyby się chętnie bezinteresownej pracy nad ubogimi podjęli, nie można było dotychczas zorganizować całych komisji, w każdym obwodzie. Organizacja tych komisji jest jednakże już w biegu i w niedalekiej przyszłości będziemy mieli całe komisje ubogich, składające się oprócz naczelnika spraw ubogich z zastępcy naczelnika, kilku opiekunów i opiekunek ubogich.

Każdy lekarz ubogich ma dwa większe obwody. Z mniejszych obwodów na przedmieściach posyła się ubogich do najbliższego lekarza ubogich. Jest także lekarz specjalista dla chorych na oczy, p. dr. Szymanowski. W razie potrzeby przesyła się chorych także do innych lekarzy specjalistów.

Dla ubogich położnic może każda akuszerka otrzymać na koszt miasta środki dezynfekcyjne z użycia których, składają akuszerki sprawozdanie co 3 miesiące.

Z powodu drożyzny, która ciągle wzrasta w roku 1922 musieliśmy bieżące wsparcie naszym ubogim kilkakrotnie podwyższyć i to od 1 4 22 r. z 200 na 900 mk. dla dorosłych, a dla dzieci z 50 na 400 mk., a od 1 11 22 r. z 900 mk. na 5000 mk. dla dorosłych, a dla dzieci z 400 mk. na 3000 mk. Dla ubogich, którzy mogą cośkolwiek pracować wypłaca się naturalnie odpowiedni procent mniej, zależnie od orzeczenia lekarza.

W dniu 1 października 1922 roku mieliśmy 1003 ubogich, z których było: a) posiadających siedzibę wsparcia w Bydgoszczy 945, b) posiadających siedzibę wsparcia gdzieindziej 35, c) ubogich krajowych 23; — razem 1003.

Z tego a) mężczyzn 194, b) kobiet 809; — razem 1003; — c) małżeństw 50, d) żonatych wzgl. zamężnych 72, e) wdów 576, f) samotnych 158, b) rozwódek 7, h) porzuconych przez męża 15, i) dzieci 125; — razem 1003.

Stałe miesięczne wsparcia wynosiły w roku 1922 14 042 936 20 mk.; jednorazowe nadzwyczajne 1 miljon marek.

Pozatem mamy jeszcze dom ubogich przy ulicy Dworcowej nr. 60, w którym przebywa przeciętnie 40 osób. Dom ten zakupiło miasto przy końcu 1921 r. za cenę 1 531 000 mk., a renowacja kosztowała 450 tys. mk. Ubogich przeniesiono tam od 1 lipca 1922 r. z dawniejszego domu ubogich przy ulicy Parkowej. Koszta domu ubogich w roku 1922 wynoszą oprócz ceny kupna i renowacji 5 281 850 mk.

Na koszt miasta leczy się także znaczną część ubogich naszego miasta w Zakładach psychjatrycznych. W czasie od 1 1 do 31 12 22 r. było:

w Dziekance 45 chorych za sumę 10 095 073 35 mk., w Świeciu 4 chorych za sumę 755 900 mk., w Kościanie 2 chorych za sumę 655 900 mk., w Owińsku 4 chorych za sumę 781 900 mk.; — razem: 55 chorych za sumę 12 288 773 35 marek.

W ewangelickim zakładzie dla ubogich przy ulicy Łokietka 27, utrzymujemy także 10 ubogich.

Ubogich chorych, których lekarz przeznaczy do lecznicy utrzymujemy także na koszt i opłacamy lekarstwa i lekarza. Chorych takich było w roku 1922 — 87 osób a koszta ogólne wynoszą razem 2 840 352 25 marek.

Procesów w roku 1922 nie mieliśmy.

Miasto nasze udziela jeszcze rozmaite subwencje, których dokładne zestawienie podajemy poniżej w wypadkach, podług budżetu za rok 1922.

Wydatki
za czas od 1 4 — 31 12 1922 roku.

1) Utrzymanie domu ubogich od 31 6 22 r. przy ulicy Parkowej i Przytułku dla starców od 1 7 22 r. przy ulicy Dworcowej 5 281 850 mk.

2) Koszta szpitali dla ubogich 6 440 000 marek.

3) Koszta opieki nad ubogimi 18 103 700 marek.

4) Zwrot kosztów dla związków ubogich i innych miejscowości 200 000 marek.

5) Przymusowe wychowanie nieletnich 70 000 marek.

6) Koszta podróży i przewiezienia 50 000 marek.

7) Opłata za świadectwa lekarza powiatowego 3000 marek.

8) Podarki gwiazdkowe 100 000 marek.

9) Pielęgnowanie domowe 5000 marek.

10 Mleko dla chorych wychowańców i subwencja tow. amerykańskiego dla kuchni mlecznej 554 000 marek.

11) Umieszczenie chorych w lecznicach również głuchoniemych i ociemniałych w zakładach 100 000 marek.

12) Ogólny fundusz dobroczynności 200 000 marek.

13) Składka dla Tow. opieki nad niewidomymi Wojew. Poznańsk. 37 500 marek.

14) Składka dla Tow. opieki nad głuchoniemymi Wojew. Poznańsk. 1650 marek.

15) Składka dla Lecznicy Smukały 1500 marek.

16) Zapomoga dla tut. Zakładu Sióstr Elżbietanek przy ulicy Petersona 300 000 mk.

17) Składka dla komitetu pomocy Inwalidom Wojennym 5 000 000 marek.

18) Odnowienie ubikacji w zakładzie św. Florjana 350 000 marek.

19) Remont baraków wojskowych dla celów pomieszczenia reemigrantów 12 500 000 marek.

Razem: 44 016 350,— marek.

Dochody
za czas od 1 4 — 31 12 22 r.

1) Dobrowolne dary pien. 15 600 marek.

2) Zwrot kosztów za opiekę i wychowanie ubogich a) od związków ubogich i innych miejscowości 100 000 marek, b) od kas chorych stowarzyszeń zawodowych i innych źródeł 30 000 marek, c) z innych źródeł 100 000 marek.

3) Zwrot rozchodu a) niewypłacone wsparcia i opłaty za pielęgnowania przez naczelników spraw ubogich 30 000 marek, b) zwrot kosztów opieki wychowania przez inne związki ubogich, które mylnie zostały spłacone 5000 marek.

4) Część kosztów domu ubogich, więzienia policyjnego i aresztu (wypłaconych przez urząd policyjny przy końcu roku) 75 000 marek.

5) Komorne za miejski szpital 300 mk.

6) Rozmaite dochody 10 072 marek.

Razem: 365 972,— marek.

Administracja spraw ubogich podlega Deputacji Spraw Ubogich, która odbywa swe posiedzenia w połowie każdego miesiąca. Deputacja ta składa się z następujących członków:

Radca miejski p. Stryszek, decernent; radca miejski ks. Filipiak; radca miejski p. Dittmayer; radny miasta p. Janicki; radny miasta p. Trębacz; radny miasta p. Jendricke; radna miasta p. Noakowa; radna miasta p. Tuchołkowa i wszyscy naczelnicy spraw ubogich.

Wydział Zasiłków Wojskowych.

Wydział zasiłków wojskowych.
Zasiłek dla rodzin pełniących służbę w wojsku polskim.

Zasiłek ten płaci się zaliczkowo w myśl rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 20 lipca 1920 roku dla rodzin, których członkowie pełnią służbę w wojsku polskim. Takowy wynosi dla żon 300 mk. na każde dziecko 200 mk.; lecz nie wolno przekraczać sumy 1200 mk. i dla rodziców do 200 mk. miesięcznie.

Zasiłek udziela się po poprzedniem zbadaniu potrzeby przez Naczelników spraw ubogich. Miesięcznie wypłaconą kwotę likwiduje p. Wojewoda w Poznaniu w myśl rozporządzenia z dnia 19 1 21 r. nr. dz. 222/21 IV. W. F.

W styczniu wypłacono 85 rodzinom 53 957 mk., w lutym 99 rodz. 51 040, w marcu 104 rodz. 49 533 25, w kwietniu 102 rodz. 51 251, w maju 101 rodz. 25 500, w czerwcu 109 rodz. 28 050, w lipcu 92 rodz. 68 300, w

sierpniu 89 rodz. 30 800, we wrześniu 70 rodz. 66 100, w październiku 65 rodz. 26 700, w listopadzie i grudniu 64 rodz. 31 100. — Razem 482 331 25 marek.

Na zapomogi nadzwyczajne wypłacono 38 000 marek.

Zasiłek dla rodzin pozostałych z wojny światowej.

Zasiłek ten płaci się rodzinom, których członkowie polegli na wojnie światowej, a dla pozostałych renta nie została jeszcze ustanowioną także tym rodzinom, których członkowie zaginęli albo znajdują się jeszcze w niewoli.

Zasiłek potrąca się po ustanowieniu renty. Wysokość zasiłku jest ta sama, co dla rodzin z wojska polskiego.

Dnia 1 1 22 r. pobierało takowy 32 rodziny. W ciągu roku zgłosiło się nowych 2 rodz.; w ciągu roku zkreślono zasiłek dla 10 rodz. — Dnia 31 12 22 r. pobierało zasiłek 24 rodz.

Wypłacono w styczniu 1842 marek, w lutym 1934, w marcu 2064, w kwietniu 1701, w maju 14 162, w czerwcu 19 200, w lipcu 16 500, w sierpniu 15 700, we wrześniu 14 800, w październiku 12 800, w listopadzie 11 600, w grudniu 6100 mk. — Razem 118 403 mk.

Wydział Opieki nad Młodzieżą.

Opieka nad wychowankami i niemowlętami.

W roku 1922 podlegało kontroli wychowawczej:

a) w obwodzie I. 180 dzieci; b) w obwodzie II. 290 dzieci; c) w obwodzie III. 206 dzieci; — razem 677 dzieci.

Z tych dzieci: 1) wypr. się do innych miejsc. 112; 2) legitymowano 16; 3) kontroli wyrosło, tj. którzy skończyli 6. rok życia 22; 4) zmarło 98; — razem: 248.

Zatem znajdowało się dnia 31 12 22 r. 428 dzieci w kontroli i to: w obwodzie I. 133 dzieci, w obwodzie II. 187, w obwodzie III. 108 dzieci.

Przez kontrolerkę obwodu I. wykonanych zostało 2247 odwiedzin; przez kontrolerke obwodu II. 2755 odwiedzin; przez kontrolerke obwodu III. 2186 odwiedzin.

Przy 186 dzieciach było 386 badań lekarskich.

Do Szpitala Św. Florjana oddano w ciągu roku 84 dzieci. Z tych zmarło tamże 54, zwolnione zostały 22, dnia 31 grudnia 1922 roku było w Szpitalu 8 dzieci.

Koszta utrzymania wynosiły od 1 1 do 30 4 23 r. dziennie po 120 marek; od 1 5 do 30 6 po 150 mk.; od 1 7 do 31 7 po 200 mk.; od 1 8 do 31 10 po 300 mk.; od 1 11 do 30 11 po 400 mk.; od 1 12 do 31 12 po 750 marek dziennie.

W Sierocińcu przy Szpitalu Św. Florjana umieszczono 45 dzieci i to: 23 dziewcząt i 22 chłopców. Zwolnione zostały 3, zatem było w zakładzie na końcu roku ubiegłego 42 dzieci.

Koszta utrzymania wynosiły:

od 1 1 do 30 4 dziennie po 50 marek; od 1 5 do 31 8 po 100 mk.; od 1 9 do 31 10 po 200 mk.; od 1 11 do 31 12 po 400 marek dziennie.

Do niemieckiej kliniki niemowląt odstawiono razem 15 dzieci, od tych zmarło 2, zwolnionych zostało 13.

Przy Szpitalu Św. Florjana założony został przez Tow. Św. Wincentego a Paulo z pomocą finansową Magistratu i także Państwa Przytułek dla Niemowląt który otworzony został z dniem 15 października 1922 roku. Kierownictwo objęły Siostry Szpitala Św. Florjana pod dozorem Zarządu Tow. Św. Wincentego a Paulo i Magistratu, który uchwalił koszta utrzymania personelu i domu ponosić z tem zastrzeżeniem, że dzieci umieszczać wolno tylko za zezwoleniem Urzędu Opieki Społecznej.

Od 15 października do końca grudnia zeszłego roku umieszczono w Przytułku 40 dzieci, z tych zwolniono 9, zmarło 11, było zatem dnia 31 grudnia 20 niemowląt.

Na utrzymanie płacono za październik dziennie po 400 mk., w listopadzie po 750 mk. i w grudniu po 800 marek.

W budżecie projektowano: Dochód 90 tys. mk.; Wydatki 710 tys. mk.; — Dopłata 620 tys. mk.

Kuchnia mleczna.

Przez Amerykański Czerwony Krzyż w gmachu Zakładu Św. Florjana w roku 1921 otworzona kuchnia mleczna została w ub. roku przyjęta przez Polsko - Amerykański Komitet Pomocy Dzieciom w Toruniu i zreorganizowana, stoi pod kierownictwem Miejscowego Komitetu, w którego skład wchodzi:

a) P. Maciaszkowa, jako przewodnicząca; b) p. Teskowa, jako sekretarka; c) p. Dobrowolska, jako skarbniczka; d) p. Mazgajowa i p. Erbarowa, jako ławniczki; e) p. dra Wieckiego, jako lek. kier.; f) p. dra Maryńskiego, jako lek. ordynac.

Stacja okazała się jako instytucja dla dla ludności bardzo pożyteczną, co twierdzi ożywiona frekwencja.

W ciągu roku wydano 23 681 płatnych i 4603 bezpłatnych porcji mlecznych. — Porad dla matek odbyło się 38.

Magistrat udzielił subwencji za styczeń, październik miesięcznie po 60 000 mk., za listopad, grudzień po 100 000 marek.

Prócz tego uchwalił Magistrat stawić do dyspozycji stacji wolny lokal.

Dotychczasowy generalny opiekun ks. radca Filipiak z powodu objęcia innego decernatu złożył urząd ten i został mianowany radca miejski p. Stryszek generalnem opiekunem. Dalsze zmiany w roku 1922 nie nastąpiły.

Stawiono pod opiekuństwo generalne 32 dzieci; 7 wystąpiło z powodu pełnoletności, 4 wyprowadziło się za granicę; skarg alimentacyjnych wdrożono 19.

Przymusowe wychowanie zapobiegawcze.

W roku ubiegłym stawiono wnioski celem oddania nieletnich na wychowanie przymusowe: a) ze strony tut. Urzędu 19; b) ze strony Sądu Pow. w Bydgoszczy 1; — razem: 20, wobec 17 wniosków w poprzednim roku.

Oddanie na przymusowe wychowanie uchwalono w 11 wypadkach. Postępowanie ze względu na dobre prowadzenie tymczasem zawieszono w dwóch wypadkach. W 7 sprawach decyzja jeszcze nie zapadła. Z owych 11 uchwał spowodowano w 5 wypadkach umieszczenie w zakładach wychowawczych. W 1 wypadku ulokowanie prywatne. Pięć uchwał nie zostało jeszcze ostatecznie załatwionych.

W 7 wypadkach stawiono wnioski o tymczasowe umieszczenie z powodu grożącego niebezpieczeństwa, co zostało sądownie uchwalone.

W 1 wypadku oddanie na wychowanie zapobiegawcze ze Sądu Powiatowego nie zostało uchwalone.

Powodem postępowania było przeważnie zepsucie moralne.

Wydział opieki nad inwalidami wojennymi, wdowami i sierotami.

Zameldowało się:

a) inwalidów wojennych 607; b) wdów po poległych 316; c) sierót po poległych 63; d) rodzice po poległ. 69; e) weteranów z roku 1863 2; f) wdów po nich 2; — razem: 1059.

W ciągu roku odmeldowało się razem 23, zameldowało się 70, więc wynosiła ogólna liczba przy końcu roku 1106.

Wniosków o udzielenie jednorazowego wsparcia wpłynęło 80, uwzględniono 58, odmówiono 22.

Ze strony Głównego Wydziału Opiekuńczego w Poznaniu udzielono 26 inwalidom i 15 wdowom jednorazowe zapomogi w kwocie od 5000 mk. do 50 000 mk. Pożyczki udzielono w dwóch wypadkach po 20 000 mk. i 50 000 mk.

Wnioski dot. udzielenia renty zostały załatwione a) dla wdów 12; b) dla rodziców 37; c) jednorazowe odprawy z powodu powtórnego zamążpójścia 5.

Na końcu roku pozostało jeszcze do załatwienia wniosków o renty:

a) wdowiej 43; b) sierocej 5; c) rodzicielskiej 71; d) jednorazowe odprawy z powodu powtórnego zamążpójścia 21.

Redaktor: Józef Żernicki. Drukiem: „Drukarni Bydgoskiej".